

~~enato~~

GARY SNYDER

VERŠE

překlad

V. Š.

Svými teanými hodinami všude
napravuje a urovnává lidská srdce a jazyky
a rizveseluje svítání -

bezpeční, zachumlání v příkrývkách:
šeptání do ucha a delikátní kousání mokrých rtů
hlazení obočí a prsty sunoucí se vzhůru po
lýtka,

jazyk na šíji a lechtání ztvrdlých
hrotů nader mrkajícímí řasami, přejiždění
prstů po tenké kůži na prsou,
nahmatávání tepen proplétajících se v prohlubních
slabin,

prohnutí zad do oblouku, převrácení na bok
naklánění vpřed, dopadání na čtyři.

pokousaný jazyk a ohvějící se lýtka,
spojené ruce a propletené nohy,
vysunutá brada a potlačený sten,
shrbené lopatky a tepání v břiše.
zuby zatáté do jazyka, prsty u nohou ohnuté.
zavřená víčka a zrychlený dech.
vlasy úplně spletené.

rádio, které hrálo do rána.
naprázdno se točící deska.
přivřené dveře pohybující se v závěsech,
cigareta, která dohořela do konce,
pecky z melounu vyplivané na podlahu
smíšený sliz vysychající na těle.
rozsvícené světlo v druhém pokoji.
příkrývky rozházené po podlaze a ptáci
švitořící na východě.

Ústa plná hrozmi a těla uvolněná jak listí.
uklidněná srdce, líné mazlení, rychlá výměna
pohledů, po níž se oči znovu zavírají,
první paprsky slunce zasazují úder stínů.

ARTEMIS

Artemis,

Artemis,

viděl jsem tě nahou -

no tak běž, nech si tu svou

prokletou otnost

Já,

Já musím nakrmit své psy.

SPICÍ OČSTVJÍCÍ

aktovka, podvazek obepnutý
nad kolenem
kousek krátkých tlustých stehen
kývají se a naklánějí když vlak brzdí

oči

zavřené, ústa otevřená. mladičké ženy
ubitě odpočinkem udření dělníci
náhle trhnutí tělem: přidal a zvolnil
za oknem se míhají signály "volno"
Expres Speciál
staví jen jednou

tam kde se z tranzu probouzejí v sobě

/ ze sbírky Back Country /

CIVILIZACE

To jsou ti lidé, kteří dělají komplikované
věci.

budou vás zahrnovat tisíčovkami
a nutit do práce

Svět spěje do pekla
s vesničkami a silnicemi.

Hejna divokých kačen už nejsou
jako dřív.

Zubrů je čím dál méně.

Přines mi moje pera a jantar.

Malý brouček

na stroji píše verše

"Kjótó zrozené jarem" -

si dělá toaletu

v rytmu Bachova preludia "Das Wohltemperierte
Klavier"

Přestávám psát, abych si ho prohlédl lupou.

Jak skvěle je zkonstruovaný! Jak je šikovný!

Nikdo nerozumí KRÁLOVSTVÍ ZVÍŘAT.

Když jsou potoky plné

Verše plynou

Když voda opadne

skládáme do hranic kameny.

TRANSAKCE

Ocitl jsem se v mohutné betonové mašli:
světlo ze skleněných doutníků, vhněný
vzduch,
patra spojená pohyblivými schody.

Vyplňovaly ji věci získané a vyrobené
ve dvacátém století. Vystavené na pultech
a policích.

Lidé toho věku, vtěsnaní do oděví
vyrobených na strojích, hromadně

Vyměňovali všechnen svůj drahocenný čas
za věci.

/ Ze sbírky Regarding Wave /

TO SE MU LÍBÍ

Vysoko nad kopulí

Kapitolu -

vskutku!

Vznáší se velký pták

Na pozadí bílého oblaku,

S prohnutými křídly

Lehce plyne spolu

s vlhkým větrem od jihu

rozmazaným sluncem -

policista v tmavé uniformě

pozoruje auta turistů -

a to je centrum

a to centrum moci je ničím:

nič tu není.

Staré kopule z bílého kamene,

řadivní spokojení lidé.

Země - ~~střevíky~~ nebe - ptáci: vzory

lenivě se prolínající

Svět si dělá, co se mu líbí.

**PROČ ŘIDIČI NAKLADÁKŮ S DŘÍVÍM VSTÁVAJÍ
DŘÍV NEŽ ADEPTI ŽENU**

Vysoko na sedadle, šero před svítáním,
Vycištěné disky kol se lesknou
- Blyškavý výfuk diesla
Se zahřívá, pokašlává
Na svahu Tyler Road
Vedoucí k průseku nad Formanovým potokem.
Třicet mil odtud.

A jiného života není.

MAKA ZEMĚ: JEJÍ VELRYBY

Sova houká ve stínu
ještěrka se vzeplala na bříchcích prstů a dýchá,
mladý vrabčák vystrkuje velkou hlavu,
natahuje krk, rozhlíží se -

Tráva se ježí v slunci. Zazelenej se.
Stan se sladkou. Abychom tě mohli jíst.
Vykrm naše maso.

Brazílie hovoří o "suverénním využívání
Přírodních Bohatství".

50000 druhů neznámých rostlin.

Lidé žijící v džunglích

jsou prodáváni a mučeni -

a jakýsi robot v obleku kupčící s iluzí zvanou
"Brazílie"
má právo mluvit v j e j i c h jménu?

Velryby blýskají hřbety, potápějí se,
převalují se, znovu se vynořují,
zavěšené nad pomalu se tající hlubinou,
plynou jako dýchající planety
v rozjiskřených prstencích
živého světla -

V těžké době v Japonsku slovní akrobacie:

jaké velryby je možno zabíjet?

Ten někdy velký národ buddhistů

otravuje dnes moře

kapavkou metylové

rtuti.

Jelen Davidův, nilu / Elaphurus Davidianus/

žil v mokřinách Žluté Řeky
před 2000 lety a ztratil bydliště kvůli rýži -
Pralesy pod lo-Jangem byly vymýceny: do r. 1200
n. l. všechn písek
a bahno zmizely beze stopy -

Divoké Husy se vylíhly na Sibiři,
míří na jih nad hladinami řek Kuang-ho
a Jang-co
/říkáme tomu území "Čína"/
vzdušnou čarou, kterou létají už miliony
let.

Ach Čína: kde jsou tygři, divoká prasata
opice -
jako loňský sníh
zmizeli v mlze; krátký záblesk a na kost
vysušený terén
se stane parkovištěm pro 50000 nákladáků.
CO PAK člověk JE nejcennější ze všeho?
Právě proto ho milujeme spolu s jeho bratry,
jimiž jsou
všechny živé bytosti ...

Severní Ameriku, Želví Ostrov, zabrali útočníci,
kteří šíří válku po celém světě.
Kéž by se mravenci, hlemýžďi, vydry, vlci a losi
spojili! Aby se přestali nechávat zabíjet
národem robotů

S o i d a r i t u. Lidé.
Stojící lidé - Stromy!
Létající lidé - Ptáci!
Plavoucí lidé - z-moře!
Lidé o čtyřech, lidé o dvou nohách!

Jakým právem vládyčtívní politici a učenci

s těžkou hlavou
vládci obou světů kapitalisti-imperialisti
třetí svět komunisti samci šustící papírem
ne-rolníci tryskáči byrokrati
promlouvají ve jasném zeleném listí? Ve jasném
pády?

/Ach, Margaret Meadová... zdá se vám někdy o
samo?/

Roboti se ptou o to, jak rozparcelovat naši
matku Zemi,
aby mohli přežít ještě trochu déle;
jsou jak supi mávající křídly
čekající, skřehotající
poblíž dokonávající laně.

"A tam na poli mrtvý rytíř leží,
poletne mu oči vyklovat
než mu je, než mu je
provrtá chrobák."

Sova houká ve stínu
ještěrka se vzepjala na břiscích prstů a dýchá,
Velryby blýskají hřbety, potápějí se,
převalují se na bok a znovu se vynořují,
podobné dýchajícím planetám
v rozjiskřených prstencích
živého světla.

/Stockholm: letní rovnodennost 40072/

VEŠEL JSEM DO BARU NEZÁVISLÝCH

Vešel jsem do baru Nezávislých
ve Farmingtonu ve státě Nové Mexiko -
Vypil jsem dvojitou whisky
a pivo.

Mouhé vlasy jsem nacpal pod čepici.
Moušnici jsem nechal v autě
Dva kovboji svinačili
u biliáru.

Kelnerka se nás zeptala
odkud jste?

Countryová skupina začala hrát
"V huskokie se nekouří marihuana"

Při druhé skladbě

jakýsi pár začal tančit

Objímali se jak ve školních tanečních
v padesátých letech;

Přišlo mi na mysl, jak jsem pracoval v lesích
a v barech v Madrasu, v Oregonu.

Ta krátkovlasá radost a hrubost -

- ameriko - tvoje hloupost.

Málem jsem se do tebe znovu zamiloval.

Vyšli jsme na okraj silnice
pod staré tvrdé hvězdy -

Ve stínu skály

jsem se vrátil k sobě,

k opravdové práci, k tomu,

"co je třeba udělat".

DĚTEM

Leží před námi
příkrá stoupání, svahy
statistik.
všechno stmá
vypíná se, směřuje vzhůru,
vzhůru, jen my
jdeme dolů.

Křikají, že za sto
nebo za dvacet let
bychom se mohli pokojně
setkat na pastvinách
v dolinách
jestli se nám podaří přežít.

Abyste se mohli dostat na ty vzdušné vlny,
slůvko k vám, k vám
a vašim dětem:

nerozcházejte se
poznávejte květiny
neberte moc věcí

LINIE FRONTY

Rakovina se rozlézá vzhůru - je cítit
páchnoucí závan -
A usazuje se dole.
Tady přezimuje parohatá,
Vrčení motorové pily v úvoze.

Deset deštivých dnů - nákladáky
odvážející pokácené stromy se zotavily,
stromy la pají po dechu.
V neděli přiváží čtyřkolový džíp z Realty Co.
Ohlápky zabývající se obhlížením země,
již poroučejí:
roztáhní nohy.

Nahoře hukot tryskáče, to jev pořádku,
S každým úderem srdce
pumpujícího hnělou do nemocných, ztučnělých
topen Ameriky
se hranice přibližuje -

Odfukující buldozer, meloucí housenkovými pásy,
sesouvající se z hromady
ještě živých kmenů sedřených z kůry
Placený člověkem
z města.

Za buldozerem les až po arktidu,
pustina odjakživa náležíci Tajatům
Tady: za tu linii
se nesmíne dát zatlačit.

CESTA NA ZÁPAD POD ZEMÍ

Rozštípaný cedr
uzený losos
pochemné dny v Oregonu
husté jedlové lesy.

Medvěd stoupá k vrcholům
v kraji Plumas
kulaté břicho míhající se mezi vrby -
Medvědice jde podél břehu.

kde se ostružiny
vinou po spáleništích.

Podél oblouku ostrovů
zamlžené sopky
až po severní Japonsko. Medvědi
a harpuny Ajná
Giliak.

Ten se léčí halucinogenními houbami,
plochý buben
z epochy dávno před Čínou
Ženy s bubny letící nad Tibetem.

Stále za lesem na západ,
ustavičně na cestě za trávou,
kde jsou medvědi a houby,
celou dobu se živit jahodami.

Nakonec koupel ve Finsku:

jak v sekvojové lázni nad řekou Klamath -
každý Fin v mokasínech a
špičaté čepce s bílými skvrnami
- klade síť, nástrahy, koupe se,
zpívá ruku v ruce s ostatními, chvílka
houpání se na lavičce, zamilované pohledy

Karhu - Bjorn - Braun - Bury
/blesk duha velký oblak strom
ptečí dialogy/

Evropa. "Západ".
medvědi odešli
kromě Brunhildy?
nebo starších divočejších bohyn znovu-
vzkříšených, které pádí
ulicemi Francis a Španělka
se samopaly v rukách -
ve Španělsku

Medvědi a Bizoni,
Červené Ruce s chybějícími prsty
Labyrinty Mochovárky červené
a blesky
Nemalované v jeskyních

rod zemí.

X X X

"Přemýšlivému člověku není třeba vyprávět
o Buddhových příkázáních."

Hsiang-jen

Šedá liška, samice, devět liber a tři unce.
39 a 5/8 celá včetně ohonu.

Stahujeme kůži /Kai

připomněl, že bychom měli nejdřív zazpívat
Singjo/

zimní kožich, záhyby, vůně pižma
se začíná mísit s mrtvolným zápachem.

Obsah žaludku: dobře rozžvýkaná veverka
plus noha ještěrky,
ve vnitřnostech veverky
útržek aluminiové fólie.

Tajemství.

i tajemství hluboko v něm ukryté.

/ Ze sbírky "Turtle Island" /

Gary Snyder /nar. 1930/ - jeden z pozoruhodných současných amerických básníků. Je jmenován mezi předními představiteli beatnické poezie po Gregory Corsovi a Lawrence Ferlinghettim. Studoval antropologii na Indiana University a buddhismus v Japonsku. Je laureátem četných literárních cen. Jeho básně jsou značně rozmanité: od průzračně lyrických přes mystické k "mytobiotickým" a přímo politickým. Ale všechny sdílejí jednu společnou vizi: vědomí, že na této Zemi jsme jen poutníci a hosté, ale chováme se tu jako přivandrovalci a dobyvatelé. Snyderův pokus o skloubení ekologického myšlení s buddhismem je velmi sugestivní, zvláště s přihlédnutím k faktu, že básník se svou rodinou a přáteli tuto vizi prakticky žije na úpatí kalifornských hor. Vydal na dvacet svazků poezie, mj. *Myths and Texts* /1960/, *Riprap and Cold Mountains Poems* /1965/, *The Back Country* /1968/, *Regarding Wave* /1971/, *Turtle Island* /1974/, za který dostal Pulitzerovu cenu, a také svazek esejů *Eart House Hold: Technical Notes and Queries to Fellow Dharma Revolutionaries* /1969/.

n a t o j a n y 2 4
